

LATİN AMERİKA'DA NELER OLUYOR?

ABD'nin arka bahçesi olarak anılan Latin Amerika'da bir süredir ilginç gelişmeler yaşanıyor. Venezüella'da Hugo Chavez ABD'nin kendisini darbe dahil her yolla "götürme" çabalarına rağmen iktidarını korudu ve şu sıralar ABD'nin hoşlanmayacağı adımları peş peşe atıyor. Venezüella petrol ve doğal zenginliklere sahip bir ülke ve bu açıdan ABD için stratejik bir öneme sahipti. Chavez bu ülkede faaliyet gösteren uluslararası petrol tekellerine ağır vergiler koydu ve ülkenin zenginliklerinden bu ülkenin halkı da yararlanmaya başladı.

Diğer taraftan Guatamala'da Morales seçimleri kazanarak iktidara geldi. Morales ilk yerli kökenli Başkan oldu ve seçimler öncesinde vaat ettiği gibi doğalgazı ulusallaştırdı ve yabancı tekellerin karlarını kısıtladı. Venezüella, Guatamala ve Küba yakın işbirliği içerisindedir. Bu ülkeler Küba'ya petrol vb. ürünleri verirken, Küba bu ülkelere doktor gönderiyor, eğitimde yardımcı oluyor. Bir demokrat olan Lula daha önce Brezilya'da devlet başkanlığına seçilmişti. Arjantin'de kriz sonrası IMF'ye olan borçlarını ödedi ve bu kurumla ilişkilerini kesti. Şili'de ise Pinoşe'nin zulmüne uğramış bir kişi devlet başkanı seçildi. Hatırlanacağı üzere Şili darbesini CIA tezgahlamıştı.

Kuşkusuz bütün bu ülkeler ABD'ye karşı aynı tutumu almıyorlar. Ancak ilk üç ülkenin, yani Venezüella, Guatemala ve Küba'nın tutumları önemli ve bu ülkeler Latin Amerika'nın diğer ülkelerinde de anti-amerikan gelişmelerin yolunu açmaya aday durumdadır. Burada şöyle bir sorunun yanıtını aramak gerekiyor; bu ülkelerdeki iktidarların niteliği nedir, acaba yeni bir sosyalist dalga mı yükseliyor? Her halde sorunu daha çok şu çerçevede değerlendirmek gerekir; Küba 60'lı yılların başından beri ABD'ye kafa tutuyor ve bugün de halkçı, demokratik ve anti-emperyalist bir yönetime sahip. Venezüella'da ulusal ve halkçı bir ekonomi kurma yönünde ilerliyor. Bu ülke de anti-amerikan tutumuyla öne çıkıyor. Guatemala da bu ülkelerin yolundan gitmeye aday durumda. İktidarların başa geliş biçimleri farklı farklı da olsa bu ülkeleri birleştiren ortak nokta, onların halkçı, ulusalcı ve anti-amerikan tavırları.

Bu bakımdan Chavez ve Venezüella ilginç bir örnek oluşturuyor. Chavez ilk iktidara geldiğinde daha çok uzlaşmacı ve halkçı yönü zayıf bir tutum almıştı. Ancak gerçekleşen ABD darbesi ve Chavez'in tutuklanması, daha sonra ise sokaklara dökülen halkın baskısıyla geri getirilmesi, Chavez için de kesin bir dönüm noktası oldu. Chavez işin şakaya gelir tarafı olmadığını anladı ve tek çıkar yolun halka dayanmak olduğunu gördü. Bunu yaptığı oranda da güçlendi ve iktidarını pekiştirdi. Venezüella halkı da bu süre içerisinde kendisine güven kazandı ve kazanımlarını savunmanın hayati önemini gördü. Her kazanım halkın yaşam koşullarının iyileşmesi yönünde bir etkide bulunuyor ve halkta bu somut iyileşmeleri gördükçe daha kararlı olarak kazanımlarını savunuyor.

Bütün bu gelişmelerden sonra ister istemez şöyle bir soru akıllara takılıyor; acaba ABD bu gelişmelere ne kadar seyirci kalabilir, bu iktidarları devirmek için ne zaman harekete geçer? Öncelikle şunu belirtmek gerekiyor ki ABD Chavez'e karşı darbe tezgahladı ve bu darbe halk tarafından püskürtüldü. Yani ABD'nin seyirci kalması zaten söz konusu değil. ABD bu çabalarından hiç vaz geçmeyecektir. Ancak daha ileri bir müdahale de bulunmasının koşulları da bulunmamaktadır. Bunu yapması yeni ve çok geniş bir cephenin Latin Amerika'da açılması anlamına gelir ki, ABD'nin de bunu yapmak için gücü oldukça sınırlı. Bir tarafta Orta Doğu batağında debelenir, İran'a karşı yeni bir cephe açmaya çalışırken, diğer tarafta Latin Amerika'da daha aktif müdahalelerde bulunması olasılığı oldukça zayıf.

Görülüyor ki tüm dünya da artık rüzgarlar daha farklı yönlerden esmeye başladı. Bu rüzgarın şiddeti henüz zayıf. Ancak giderek güçlenmesi için de tüm koşullar mevcut. Gelişmiş Batı ülkelerinde işçi ve emekçiler neo liberal saldırılara karşı daha güçlü mücadelelere giriyorlar. Fransız gençleri, işçi sendikaları ile birlikte iş güvencesini ortadan kaldıran yeni iş yasasını geri aldırılmayı başardı. Almanya, Yunanistan vb. ülkelerde hak gasplarına karşı güçlü eylemler yapıldı. Bu dalga Latin Amerika'da kendisini anti-amerikan gelişmeler olarak açığa vuruyor. ABD ve onun harekete geçirdiği şer güçleri artık o kadar rahat değiller. Dünya halkları üzerlerine çöken karanlığı dağıtma yönünde ilerliyorlar. Şair "aydınlık ve güzel günler göreceğiz çocuklar" demişti. Halklar sanki o günleri haber veriyorlar.